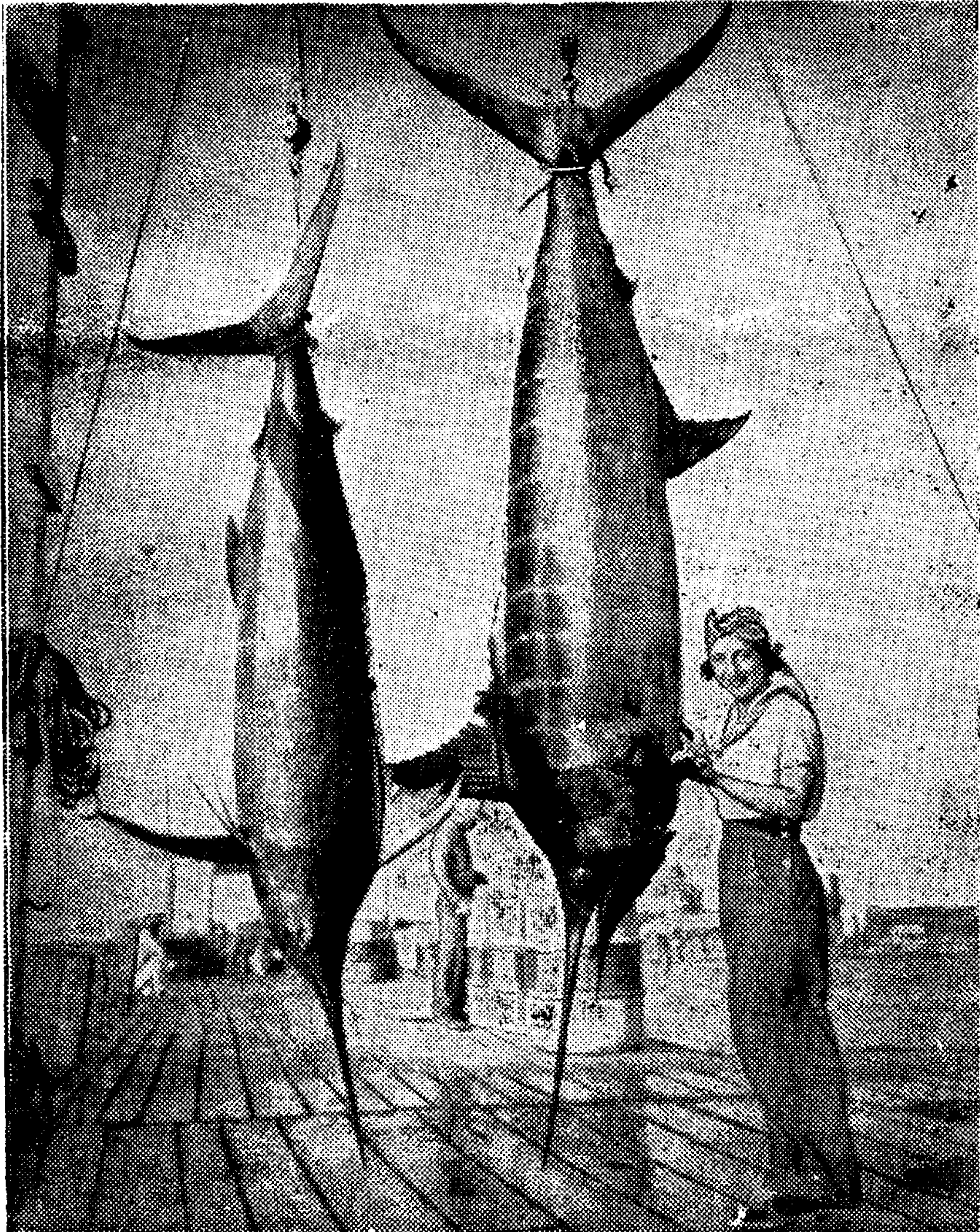
No. 2886 Woensdag 6 Oct. 1937 54ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels fl. 0.50

BUITENGEWONE VANGST. Mrs. Michael Lerner schijnt bijzonder geluk te hebben gehad met haar vangst. Zij is er trots op: twee reuze Marlin, die de knapste visser jaloers maken.

Hoofdzaken en Bijzaken

Wij, Katholieken, achten het niet in strijd met ons beginsel om respect te hebben voor ieders oprechte overtuiging, ook wanneer die overtuiging van de onze afwijkt. Zelfs hebben we eerbied voor hen, die op grond van hun eerlijke overtuiging menen, ons met kracht te moeten bestrijden. Mits dan natuurlijk eerlijke strijdmiddelen worden gebruikt. En dat komt inderdaad voor.

Daarnaast zien we echter tal van tractaatjes verschijnen of personen optreden, die in hun bestrijding van wat ze gewoonlijk „Rome" noemen, al heel weinig kieskeurigheid aan de dag leggen in de keuze van hun middelen. Terwijl men, nota bene, soms nog zover durft te gaan, om „Rome" te beschuldigen van de toepassing van het beginsel, dat het doel de middelen heiligt, achten sommigen laster, verdachtmaking, verdraaiing van feiten en soortgelijke middelen niet te laag, wanneer het er om gaat de Katholieke Kerk te bestrijden.

En het zonderlinge, we zouden ook kunnen zeggen het tragische, is nog wel, dat deze eigenaardige strijders zichzelf niet zelden voor bijzondere uitverkorenen van Christus houden, voor bevoorrechte werktuigen in zijn hand tot bevordering van het koninkrijk Gods.

Een andere eigenaardigheid van vele bestrijders van de Katholieke Kerk is, dat ze bij voorkeur hun aanvallen richten op betrekkelijke bijzaken, op dingen, die de diepere vraagstukken volkomen onberoerd laten.

Ook nu nog kan men b.v. telkens lezen over een slechte Paus in de tiende of de vijftiende eeuw. Gebeurt dit vanuit zuiver geschiedkundig standpunt, dan kunnen we hiertegen geen bezwaar hebben. Maar wanneer men in dergelijke dingen zijn kracht gaat zoeken om het Katholicisme te bestrijden, dan is het feitelijk dwaas. De Katholieke Kerk heeft nooit geleerd, dat haar leiders zondeloos zijn. Het zou dan ook van onze kant volstrekt geen zin hebben op dergelijke verwijten in te gaan, ware het niet, dat eenvoudigen hierdoor worden misleid. Voor het overige kan het particulier leven van een of andere Paus uit vroeger eeuwen ons van apologetisch standpunt volkomen koud laten.

Maar de vraag of Christus aan Zijn Kerk een Hoofd heeft gegeven, die in Zijn naam en met Zijn gezag bekleed, die Kerk bestuurt, dat achten we een vraag van verstrekkende betekenis.

Deze vraag zien vele tegenstanders van de Katholieke Kerk geheel over het hoofd, om te gaan wroeten in enkele duistere bladzijden van een ver verleden en daar dingen te gaan opdiepen, die de kern van de zaak niet raken.

Een van de grootste gruwelen die men „Rome" voor de voeten werpt, is de beeldenverering. Men verwijst hierbij naar het eerste gebod en naar de woorden van Christus zelf, die spreekt van een aanbidding in geest en waarheid.

Voor ons blijft het een raadsel, hoe men zich volkomen gerechtigd acht om een standbeeld op te richten, b.v. voor Willem de Zwijger, er niets op tegen vindt om dit standbeeld bij feestelijke gelegenheden te verlichten en met bloemen te versieren, terwijl men het voor niets minder dan afgoderij uitmaakt, wanneer wij hetzelfde doen met een beeld van Christus, diens Moeder of van een apostel.

Het is gemakkelijk om met enkele uit hun verband gerukte bijbelteksten te werken, maar het is niet gemakkelijk — wij achten het zelfs absoluut onmogelijk — om te bewijzen, maar dan ook strict te bewijzen, met deugdelijke argumenten, waarin het afgodische van de katholieke beeldenverering eigenlijk bestaat.

Herhaaldelijk kan men lezen, dat in de katholieke Kerk zonden worden vergeven voor geld.

Eerstens is dat een pertinente leugen, dus niets minder dan laster. Dat gebeurt tegenwoordig niet en dat is ook vroeger nooit gebeurd.

Maar afgezien daarvan, zouden we van die lasteraars wel eens willen horen, wat Christus eigenlijk wel bedoelde met de woorden die Hij tot Zijn apostelen richtte — we citeren volgens de Statenbijbel — „Gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zende ik ook ulieden. En als Hij dit gezegd had, blies Hij op hen en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest. Zo gij iemands zonden vergeeft, dien worden zij vergeven; zo gij iemands zonden houdt, dien zijn zij gehouden. (Jo. 20, 21—23).

Zie, dat is een kwestie van betekenis, meer dan die betreffende mogelijke misbruiken bij de aflaatprediking in de Middeleeuwen.

Er staat nog een hele serie stokpaardjes op de stal van sommigen onzer tegenstanders. We herinneren slechts aan de Bartholomeusnacht, aan Gallileo Gallilei, aan de bloedbaden van de inquisitie en nog vele andere verschrikkelijkheden, waaraan door sommigen nog altijd waarde wordt toegekend. We gaan hier thans niet verder op in. Alleen willen we hierop even de aandacht vestigen. Al was nu alles waar, wat over die gebeurtenissen verteld en soms ook nu nog geschreven wordt, dan is daarmede de leer nog niet weerlegd, die de Katholieke Kerk nu reeds bijna tweeduizend jaar lang verkondigd heeft, dat Christus één zichtbare Kerk heeft gesticht met één zichtbaar opperhoofd, aan welke Kerk Hij heeft beloofd, dat Hij met haar zou zijn, alle dagen, tot aan de voleinding der wereld (Mt. 28, 20).

Dat is de centrale waarheid, waarvan in laatste instantie alles afhangt. Dat is de hoofdzaak en hierbij vergeleken zijn al die andere dingen, waarop we hier wezen, slechts bijzaken.

Dat sommigen bij voorkeur hun aandacht wijden aan die bijkomstigheden, pleit niet voor het stelsel, dat zij voorgeven te verdedigen.

Dr. I. O.

Strijdmethoden tegen de Kerk in het Derde Rijk

We hebben verschillende malen reeds geschreven, hoe de Hakenkruisers zorgvuldig oppasten bij de Kerkvervolging geen martelaars te maken. Hun taktiek bestaat hierin: met alle mogelijke middelen de geestelijkheid verdacht maken, ze beroven van het aanzien bij het volk. Voornamelijk met de schandaalprocessen hebben ze dit klaar willen spelen.

Vooral ook de schoolkwestie moet in het licht van deze manoeuvres worden bezien.

In Ons Noorden heeft de bekende Duitslandkenner de Carmeliet Dr. A. van der Wey enige staatjes gegeven van de onderzoekingsmethode en verdachtmakingscampagne der Nazi's.

Door relaties met volkomen betrouwbare zaakkundige Duitsers was hij daartoe in staat en daarom ook schrijft hij:

Als we plaats- en persoonsnamen niet vermelden, is de enige reden hiervan: menselijke voorzichtigheid. Het zou namelijk kunnen gebeuren, dat onze berichtgevers, die in Duitsland vertoeven, ontdekt zouden worden en vreselijk boeten voor het vertellen... der waarheid. We hebben alles echter uit de beste bron met vermelding van alle omstandigheden.

Uitgangspunt is een oekase van minister Rust, daterend van 1 Juli 1937, gericht aan de scholen, waarin geëist wordt, dat het gehele godsdienstonderricht op de volksscholen door wereldlijke onderwijzers zal worden gegeven. Als reden van de uitbanning der geestelijken uit dit gebied wordt opgegeven: „Omdat in de laatste tijd bij het geven van godsdienstonderricht door geestelijken, volgens schoolplan, hoe langer hoe meer ontoelaatbare dingen zijn voorgekomen."

De verschillende regeringspresidenten in de diverse districten moeten deze zaak nader regelen en zo heeft de president van het district Keulen 14 Juli verordend, dat reeds na de zomervacantie (Sept.) het gehele godsdienstonderricht overgaat in de handen van leken. Als reden geeft deze op: „Omdat het gehele onderricht in de handen moet zijn „der vom Staate berufenen und ausschlieszlich staatlichen Weisungen unterstehenden Lehrpersonen". Mochten leraren hiertegenover bezwaar hebben, dan moeten ze dit spoedig melden. De geestelijken zelf krijgen niet eens een kennisgeving van dit besluit, doch aan de bisschop zal het bericht worden doorgegeven, die dan de geestelijkheid moet verwittigen.

Op geheimhouding van de circulaire wordt aangedrongen!

Het lijkt zo onnozel deze oekase en toch hoe gemeen en fataal is ze.

Hiermee wordt kort en bondig de geestelijken uit de school gebannen, alle recht ontzegd zich te mengen in het godsdienstonderricht op school en wat nog erger is: het godsdienstonderwijs wordt nu uitsluitend overgedragen aan lekenonderwijzers, die zich enkel verantwoordelijk achten aan de Staat, trouw hebben gezworen aan Hitler en aan de wereldbeschouwing van het nationaal socialisme. Wat wil dit zeggen? Dat in de toekomst enkel godsdienstonderricht mag worden gegeven door personen, geschoold in Rosenberg's ideologie, onvereenigbaar met het katholieke geloof. Wie dus zijn katholieke overtuiging respecteert, zal niet in aanmerking kunnen komen **en zo zullen dus ook de katholieke kinderen godsdienstige vorming moeten** ontvangen van mensen, die hun overtuiging ontrouw zijn geworden! Is dit niet hemeltergend? Nog gemener echter zijn de voorgewende motieven en de voorbereiding tot deze verordening.

De voorgewende motieven komen neer op een gecamoufleerde zinspeling op de z.g. zedelijke vergrijpen der geestelijkheid. Over die satanische comedie in deze processen is reeds veel geschreven, doch wat wij nu nog hoorden uit absoluut betrouwbare bron, vervult ieder weldenkend mens met afgrijzen voor deze laagheid.

We geven enkele gevallen.

Op een goede dag verscheen er een Gestapo-afdeling aan de poort van een voornaam college (naam en datum zijn ons bekend), beheerd door broeders. De broeders werden bij elkaar gedreven en bewaakt. De inquisiteurs riepen de jongens één voor één ter verhoor bij zich. Waarover het verhoor ging, zullen de lezers best begrijpen, doch als we zouden neerschrijven welke gemene vragen deze jongens van de jongste tot de oudste werden gesteld, dan zou men sidderen van verontwaardiging. Onder ede werden ze gedwongen niemand, ook hun ouders niet, te vertellen, welke vragen gesteld waren! Het kwam natuurlijk later toch uit en ofschoon de indringers de gemeenste vragen stelden en de geniepigste methodes gebruikten, er kwam niets voor de dag, dat bezwarend voor de broeders kon heten. Ofschoon niemand iets aan te brengen had, vertelden de verhoorders aan de laatsten, dat ze maar alles moesten bekennen, want hun voorgangers hadden toch alles reeds verteld! Is dit niet satanisch en dan die onschuldige jongens vragen stellen over gemeenheden, waaraan ze in de verste verte zelfs nooit hadden gedacht! Zijn deze officiële inquisiteurs geen misdadigers? Daarbij kwam nog, dat de vrouw, die als secretaresse fungeerde, kennelijk van minder allooi was. Dit gezelschap moet dan op zoek naar de stand der zedelijkheid!

Een andere keer ging door de radio en door de pers de luidruchtige mare, dat een broeder een „Sexualmoord" had begaan op een jongen in een bepaald college (nadere bijzonderheden zijn ons precies bekend)! Daar had men het weer, die verdierlijking in de colleges! Wat was het geval? Een jongen, verpleegd in het ziekenhuis wegens zenuwoverspanning, was uitgebroken en had een jongen van het college vermoord. Dus primo kwam er niet eens een broeder in het geding en ten tweede maakte het officiële gerechtelijk onderzoek uit, dat deze moord absoluut niets met sexualiteit te maken had, enkel op rekening kwam van waanzin. Werd nu de zaak in radio en pers herroepen? Geen kwestie van en de S.A. en Hitler-Jugend vormden spreekkoren om het college als een homosexuele moordkuil uit te krijten en sluiting af te dwingen. Er werd zelfs een document samengeflanst en in de krant afgedrukt, dat de schuld moest getuigen. Nu ziet men de waarde zelfs van schriftelijke documenten bij de zedelijkheidsprocessen!

Op een andere plaats was een broeder gearresteerd en aangeklaagd van zware zedelijke delicten. De kranten weer vol **en de school alvast van Staatswege gesloten. De broeder werd echter schitterend vrijgesproken, doch geen woord in** de pers en de school bleef gesloten!

Dit is een greep uit de vele gevallen. Waar is de Duitse gerechtigheid? Het liegt maar raak van een Voltaire, doet opgeld in het Nazirijk, dat zich hemelhoog opblaast over de z.g. Germaanse deugden van eer en rechtschapenheid!

Al deze gemenigheden moesten dienen om broeders en geestelijkheid verdacht en veracht te maken bij het volk, ze uit te schakelen van opvoeding en onderwijs. De wolven in schaapskleren roven de kinderen uit het geestelijk milieu weg onder het motto, dat dit milieu zedelijk verpest is en brengen ze nu onder de hoede van afvallige, ontrouwe, maar zeer reine leraars... wie wil dit geloven? We willen hiermee niet insinueren, want „Der Deutsche Weg" van 8 Augustus j.l. brengt tegen het pochen van het orgaan der Hitler-Jugend „H.J." als zou er in de rijen der nationaal socialistische jeugdleiders een voorbeeldige reinheid heersen — een zwarte lijst zedenvergrijpen der nieuwe jeugdleiders aan het licht! Het blad wijst erop hoe men alle moeite gedaan heeft deze gevallen te verdoezelen en vraagt zich zeer terecht af: wat zou er wel niet voor de dag komen als de Gestapo bij de Hitler-Jugend dezelfde inquisitie-methode zou toepassen en ze aan een listig kruisverhoor zou blootstellen!

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT.

Franco heeft de eerste verjaardag gevierd van zijn dictatorschap in het nieuwe Spanje en deze gevierd met het uitdelen van decoraties aan Hitler, Mussolini en Koning Victor Emmanuel en zoals de berichten melden aan andere personen die de nieuwe Spaanse staat ter wille geweest zijn. Welke deze andere personen waren, wordt helaas niet vermeld, alhoewel we juist daar zeer nieuwsgierig naar waren.

We hebben omtrent Spanje van de zijde van de Valenciaregering een staatje gekregen van het aantal doden wat er tijdens de burgeroorlog gevallen is. Deze cijfers zouden bedragen 250.000 aan de zijde van Franco en 110.000 aan de andere zijde.

Verder vernemen we, dat in het Noorden de stad Gijon geheel door de Nationalisten omsingeld is en binnen enkele dagen vallen zal en dat op Valencia weer een bommenaanval heeft plaats gehad.

Terwijl de moeilijkheden in zake de piraterie in de Middellandse Zee nog niet uit de weg geruimd zijn, heeft een onbekende duikboot weder een aanval gedaan op het Engelse oorlogsschip Basilisque. Zeven Engelse oorlogsschepen zijn in allerijl naar Cap San Antonio vertrokken ten zuiden van Valencia om de aanvaller op te sporen.

Deze aanval zal zeker wel van invloed zijn op de onderhandelingen, die nog steeds over de controle in de Middellandse Zee gevoerd worden.

Men weet dat Engeland en Frankrijk al een plan de campagne klaar hadden, toen ook Italie weer mee wilde doen; er moest toen een nieuw plan in mekaar gezet worden, waarmee Italie zich niet verenigen kon en nog minder met de Engels-Franse nota, omdat hierin de suggestie werd uitgesproken, alsof de terugtrekking van vrijwilligers uit Spanje primair van Italie zou afhangen.

Met verontwaardiging heeft Italie dit van de hand gewezen en medegedeeld dat Rusland alleen de oorzaak is dat de vrijwilligers niet uit Spanje worden teruggetrokken.

Intussen hebben de Engelse en Franse vlootcommandanten te Oran een belangrijke conferentie gehad over de te voeren strategie in de Middellandse Zee.

Zou de Middellandse zee-controle dan toch doorgaan? We geloven, dat Engeland en Frankrijk het beste zouden doen, willen zij geen tijd verliezen of zien dat deze aangelegenheid geheel ad calendas graecas zal verschoven worden.

We komen thans tot de oorlog in het Verre Oosten. Daar heerst vanaf Zondag de geweldigste strijd sinds het begin van de oorlog.

De Japanners schijnen bij Shanghai met alle geweld tot een beslissende slag te willen komen en staan daar thans in zwaar gevecht tegenover 100.000 Chinezen. De Japanners winnen wel wat terrein, maar met zulke verliezen aan mensenlevens, dat het ware Purrhus-overwinningen zijn, waaraan Japan geheel zal doodbloeden.

En toch zal het noodzakelijk zijn voor Japan om voor de winter een beslissing te krijgen; anders kunnen we gerust zeggen, is deze strijd voor Japan verloren. Daarbij komt dat de antipathie tegen Japan zich elders ter wereld begint te manifesteren en heel sterk in Amerika en Engeland, waar manifestaties hebben plaats gehad om de Japanse goederen te boycotten. Voor Japan dreigt dus een grote vermindering van inkomen. Maar bovendien wordt de toestand met Rusland zo gespannen, dat men al voorspelt, dat dit rijk in November aan Japan de oorlog zal verklaren.

Ook lopen er reeds geruchten, dat Japan de vrede zou willen op conditie van de Status quo, dat wil zeggen, dat Noord China in handen van Japan blijft; maar zo dom zullen de Chinezen niet zijn en Tsjang Kai Chek begrijpt heel goed, dat wanneer het Chinese leger maar intact blijft en het de strijd kan uithouden, Japan het onderspit delven moet.

We hebben het de vorige keer reeds geschreven, dat o.i. de mogenheden het helemaal niet zo onaangenaam zullen vinden dat Japan zich hier in een avontuur gestoken heeft, waardoor voor jaren het dreigende gevaar in de Pacific bezworen schijnt. Japan vecht zich in China arm, als het zich daar niet dood vecht. En vooral Engeland die in zijn optreden in Europa in de laatste tijd een merk-

waardige reserve in acht nam, vooral tegenover Italie, met het oog op de toestand in het verre Oosten, begint merkbaar ruimer adem te halen en... slaat tegenover Italie al een merkbare dreigender toon aan. Ook Duitsland heeft dit gezien en wil met Engeland toch liefst op goede voet blijven, zoals nog weer blijkt uit het bezoek van Bohle aan Engeland. Maar wordt dan de verhouding met Italië losser? En heeft het bezoek van Mussolini dan misschien ook meer betekenis gehad als voor ons buitenstaanders zo op het oog lijkt?

Want waar Duitsland thans vooral op aanstuurt is het bezit van Koloniën. Misschien heeft het aanvankelijk gedacht deze te kunnen krijgen in verbond met een machtig Italië. Maar Zondag l.l. heeft Hitler bij het oogstfeest op de Buckeberg, waarbij ook alle buitenlandse diplomaten waren uitgenodigd, zijn koloniale aanspraken nog weer eens zeer duidelijk naar voren gebracht en wel op grond van de internationale gerechtigheid.

Deze rede heeft dan ok in de buitenlandse pers zeer de aandacht. Dat Hitlers woorden in zo goede aarde gevallen zijn, kunnen we nu juist niet zeggen.

Verder moeten we nog mededelen, dat de toestand in Palestina momenteel rustig is, vanwege de geweldige troepenmacht die Engeland daar gelegerd heeft om de orde te handhaven en de aanstokers van de revolte veilig naar Cyprus te verbannen. Maar zeker is dat deze Engelse troepen daar gelegerd zijn op een vulkaan, die ieder ogenblik geweldig uit kan barsten.

Tenslotte werpen we nog even een blik naar Centraal Amerika, waar tussen Nicaragua en Honduras al een maand lang een geschil gerezen is om... een door eerstgenoemd land uitgegeven luchtpostzegel, waarop een landkaart van Nicaragua voorkomt.

Honduras heeft er tegen geprotesteerd, dat op de postzegel een gebied voorkomt, dat betwist wordt, en intrekking van de postzegels geëist.

Dit conflict heeft thans dergelijke vormen aangenomen, dat een oorlog dreigende is.

NEDERLAND.

Priester en leek.

Uit een artikel in De Tijd:

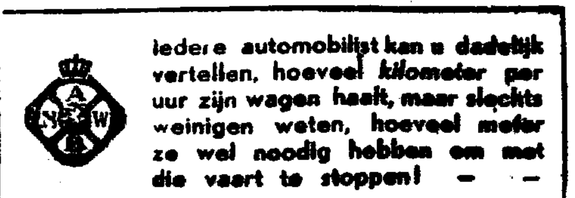
Priester en leek hebben dus, in de Kerk, als leden van één organisme éénzelfde taak, die zij echter, overeenkomstig het verschil in hun wezen, op verschillend terrein uitoefenen. Niet met dien verstande, dat deze beide terreinen, het geestelijke en wereldlijke, hermetisch voor elkaar gesloten zouden blijven, dat de priester niet op het gebied der wereldlijke en de leek niet op het gebied der geestelijke zorg zou mogen komen, doch in deze zin, dat ieder op zijn eigen terrein de eerstuitvoerende persoon is.

In kerkelijke, geestelijke, morele aangelegenheden, in kwesties van zuivere zielzorg staat de priester boven de leek, volkomen als superieur. Hier is de leek hierarchisch ondergeschikt.

In wereldlijke aangelegenheden, in de niet-kerkelijke gemeenschappen met name, moet de leek de verantwoordelijkheid dragen. Dat betekent niet, dat hij los staat van de priester. Als lidmaat van de Kerk blijft hij gebonden aan de directieven van het Evangelie en aan de uitleg, de toepassing dezer directieven door de priester, de bisschoppen en de Paus, die als leraren over hem zijn aangesteld. Hier — op wereldlijk terrein — staat echter de priester niet boven de leek; de leek handelt autonoom, voor eigen verantwoording.

Men beschouwe als voorbeeld slechts het gezin. Niemand zal in ernst betwisten, dat de Kerk en haar bedienaren tot de parochie-priester toe leiding kunnen geven en in tal van gevallen moeten geven aan de leken, die aan het hoofd van het gezin staan. Maar evenmin kan iemand volhouden, dat de priester de verantwoordelijke persoon is in het gezin, dat hij boven de huisvader staat. Deze blijft onbetwist het hoofd van de gemeenschap, die hij zelf heeft gesticht en waarin hem van nature de leiding toekomt. Hij blijft autonoom; draagt zelf de verantwoording.

Men kan deze gedachtengang ook toepassen op andere wereldlijke gemeenschappen. Op de Staat bijvoorbeeld. Zij, die beweren, dat de politiek het terrein vormt van de leek, waar de priester als zodanig zich buiten moet houden, hebben gelijk zolang zij daarmee bedoelen, dat de leken in de politiek de verantwoording moeten dragen, dat zij hier autonoom kunnen handelen en dat de priester niet boven hen staat, niet kan opleggen, dat zij zo en zo het staatsbelang, het algemeen welzijn moeten dienen. Zij hebben echter ongelijk, wanneer zij uit de autonomie van de leek in de politiek de conclusie trekken, dat hij dus op dit terrein geheel los staat van de Kerk. Hij blijft lidmaat, ten volle verbonden met haar levend wezen en méé voor haar heil, voor 't zieleheil der mensen werkend op zijn terrein, dat der politiek. Hij blijft gebonden aan de directieven, die de Kerk of Episcopaat in het belang der zielen geeft óók op staatkundig terrein.

BONAIRIANA

Onze correcte post. Donderdag 23 September liep op Bonaire de „Mississippi" binnen zonder post. Toch was de bark van uit het Waaigat vertrokken en had dus gemakkelijk post mee kunnen nemen. Al meermalen hebben we hier zo iets ondervonden. Och ja, of de mensen op Bonaire nu vijf of zes dagen om post zitten te springen, wat maakt dat voor verschil?

De volgende dag werd er weer een bark geseind. Ha, deze keer post! Maar... geen enkele brief uit Curaçao; alleen drukwerk. Er werd hier telegrafisch geïnformeerd naar het geval. Per abuis had men op Curaçao een postzak voor Bonaire op een Arubaanse bark gesmeten, anders niet.

Nu verwachtten we hier dat die fout zo goed mogelijk zou hersteld worden, door b.v. de post Vrijdag met een vliegmachine te laten terugkeren en ze dan Zaterdag met de „Midas" mee te geven.

Zeg, wat verbeeldt men zich daar op Bonaire, dat armzalig eilandje, met weinig handel en vertier? Extra onkosten maken? Die post zal vanzelf wel met een of andere schuit terugkomen.

En ze kwam met een of andere schuit en werd op Curaçao aan boord van de „Baltimore" gebracht, die nu juist niet beroemd is om de gezwindheid, waarmee ze over de golven huppelt.

Woensdag 29 September 's avonds om zeven uur kwam de luilak binnen gesukkeld. **Dus bijna een week vertraging!** Op Bonaire was men zo welwillend, drie uur na sluitingstijd, het kantoor nog even te openen en de post te bezorgen. Daar kan Curaçao een lesje aan nemen.

Regen, regen. In het begin van September hebben we hier in twee buien 50 m.m. hemelwater gekregen, zodat de meeste mensen met een grondje hoopvol aan het planten zijn gegaan. Toen volgden enkele weken, waarbij men zich naar de Noordpool wenste, geen enkel verfrissend buitje. Eerst deze week Dinsdag kwam, nog vrij onverwacht, 11 m.m. op ons af. Vrijdag erop een prachtbui van 52 m.m. Heerlijk dat kletteren en kloppen op de daken met die gezellige donkertonige donder er tussen door. Het ging crescendo en decrescendo met lange brokken forto en fortissimo.

Eén felle straal met gelijktijdig rollend geknetter deed de harten van jong en oud even trillen; 't was 't einde van de aangename muziek. De schooljongens stroopten de broek en plasten uitgelaten door de sterk stromende rooien; Sabana staat blank. Maar de hemelkoepel bleef aaneengesloten grijs en later regende het weer zoetjes door. De regentijd is ingeluid.

Aubade. Donderdag 23 September zagen we om half elf al de jongens van de Fratersschool het hoekje om gaan bij het Julianaplein; het poortje van de Zusterschool spuwde 300 meisjes het plein op; allen stelden zich, met hun vlaggen, vlagjes en banieren, op voor de pastorie, w.aruit spoedig Mijnheer Pastoor te voorschijn kwam. Uit de 600 kelen klonk enthousiast de nationale hymne van Bonaire:

Waar de bonte huisjes lachen
In de blijde zonneschijn;
Waar de sterke wind blijft waaien
Over knoeken groot en klein;
Waar de mensen nog eenvoudig,
Vrolijk en tevreden zijn,
Daar is Bonaire, mijn Vaderland!

Nog een tweede couplet en toen het luchtige „De Pastoor verjaart"...

Een woord van geluk, dank, waardering en erkenning volgde. Meer dan in de stad voelt en beseft men hier wat een herder voor zijn parochie betekent.

De Zeer Eerwaarde Pastoor sprak een hartelijk dankwoord en vroeg om veel gebed. Na een „Hij leve lang", een yell en nog een extra nommertje: „Schoon is de West" trokken de stoeten weer vrolijk naar de school terug. Wat meer waardering voor het priesterwerk zal ons volk slechts ten goede komen.

Afscheid. De „Midas" van 25 September bracht ons Pater Wolters, die hier Pater Boradori zal vervangen. Deze sympathieke priester, die we zeer node missen, deden we Zondag uitgeleide naar de „Fedalma" die Zijn Weleerwaarde naar 't westerfront zou brengen te Pietermaai, waar hij wel voor hetere vuren zal komen te staan dan op het rustige Bonaire. Het gaat U goed!

Woensdag 29 Sept. was er 'n plechtige vergadering in de Pasagrahan. Er werd afscheid genomen van Mijnheer Frigerio, die hier negen jaren in dienst is geweest als marconist en van Piet Silië, de postbode.

Mijnheer Ch. Helmund hield een mooi speechje, waarin hij Mr. Frigerio schetste als een altijd vriendelijke en gedienstige ambtenaar, altijd opgewekt en tevreden, al is het ook stil op Bonaire, zodat men deze Arubaan als een man van hier was gaan beschouwen. In de feestcommissies, waarvan Mr. Frigerio permanent lid scheen te zijn, zal zijn bekwame en vriendelijke steun zeer gemist worden. Ter herinnering werd hem een gouden horloge met inscriptie aangeboden. Mr. Frigerio bedankte voor de vriendelijke woorden en het mooie present.

Daarna kreeg Mr. Gerharts het woord, die van onze postbode, Piet Sillië o.a. mededeelde, dat hij als het ware tot het meubilair van het postkantoor en de D.T. was gaan behoren; 32 jaar heeft Piet, zonder ooit verlof gevraagd te hebben, op zijn post bij de post gestaan, zonder dat zijn chefs of de acht gezaghebbers, die hij hier versleten heeft, ooit een opmerking hebben behoeven te maken!! Van een fiets heeft nooit iets willen weten, nog minder in-een--auto-zitten, want dat ding kon wel eens blijven stil staan, terwijl hij van zijn benen zeker was dat ze hun dienst nooit zouden weigeren. Hem werd een spaarbankboekje met honderd pop aangeboden. Piet was zeer ontroerd en bedankte met tranen in de ogen. Toen werd er nog een glaasje verschalkt op de gezondheid van de twee ambtenaren. Zij leven lang! We zullen hen niet gemakkelijk vergeten!

Padvinderij. Toen twee maanden geleden Oubaas van Geffen hier ontvanger werd, kon men er natuurlijk op aan, dat deze oerpadvinder minstens een poging zou wagen om hier verkenners en welpen in het leven te roepen. Er zijn nog al obstakels, b.v. er gaan veel jongens, na het verlaten der school, het zeegat uit, om elders voor hun toekomst te gaan zorgen; ook die in het want klauteren of de knoek intrekken, komen niet in aanmerking voor dit onderdeel der jeugdbeweging. Gelukkig voor de weinig gefortuneerde Bonairianen kan de padvinderij met weinig onkosten op de been worden gehouden. Het landschap zelf is weer beter geschikt dan de stad, omdat vlak bij de mooiste speelterreinen ter beschikking staan.

Nu, Oubaas van Geffen hééft een poging gewaagd en... het is gelukt.

Het is nog maar het allereerste begin en we moeten eerst het plantje nog wat laten uitgroeien voor we kunnen oordelen; maar de oubaas is tevreden en hoopvol gestemd. Met het troephuis is het al voor mekaar. Succes van Geffen!

PARKIETEN. Enige tijd geleden werd door enige leden van de Koloniale Raad de opmerking gemaakt, dat de Parkieten zoveel schade aanrichten. Het Bestuur antwoordde, menen wij, dat het niet zo heel erg was en dat de betrokkenen dan maar zelf maatregelen moesten nemen. Wij geloven, dat het Bestuur de zaak niet goed begrijpt. Ook op Bonaire wordt veel schade aangericht door de Parkieten. Wanneer de kleine mais rijpt, worden de maisvelden bestormd en wanneer er geen mais is dan moeten de dividibomen het ontgelden. Wij hebben zelf kunnen constateren, dat een boom, die anders een zestal zakken dividi oplevert, na een bezoek van een zwerm parkieten nagenoeg kaal was. Alle onrijpe peulen waren afgerukt en op de grond geworpen. Want een parkiet gooit zeker het tienvoudige van het aantal peulen dat nodig is voor zijn levensonderhoud, ongebruikt op de grond. De betrokkenen moeten zelf maatregelen nemen, zegt het Bestuur. Hoe?? Door met een touwtje en een stuk aas te vissen zeker. Want de „betrokkenen" hebben meestal geen geweren en parkieten zijn erg slim. Het is een plicht van het Gouvernement om die parkieten uit te roeien, want het gaat hier niet om het belang van een klein groep mensen, maar om het belang van een groot gedeelte van de bevolking. Jong en oud, mannen, vrouwen en kinderen kunnen dividivi plukken. Men moet óf de boswachters weer laten schieten zoals vroeger óf men moet een premie uitloven per dooie parkiet. Dan komt er een einde aan deze plaag.

Het Bestuur gelieve wel te bedenken, dat de mensen die er over klagen deskundigen zijn. Achter een lessenaar vandaan kan men de parkieten niet zien.

Meerman.

BOEKBESPREKING.

De muiterij op de Narcissus

door Peter B. Kyne

Is er eigenlijk wel een aantrekkelijker soort humor dan een onvervalste, trouwhartige zeemanshumor? Er is niets gezocht-grappigs in deze kostelijke vertelling van Peter Kyne; men ontmoet zelden zoiets waarachtig-komisch als deze uit het leven gegrepen schildering van Ierse stijfkoppigheid en Ierse trouw.

Wij willen de clou van de onbetaalbare geschiedenis liever niet verraden, die wel haar hoogtepunt bereikt wanneer blijkt dat de eerste machinist van de Narcissus, Terence Reardon, dagenlang onkundig is gebleven van het feit dat het schip geheel in handen van muiters was — alleen omdat hij zó'n verschrikkelijke Ierse ruzie met zijn landgenoot kapitein Murphy had, dat hij niet verkoos, met deze contact te zoeken! Maar — zoals kibbelende broertjes zich onmiddellijk weer solidair verklaren en elkanders partij kiezen wanneer een buitenstaander een aanval waagt — zo vergeten de beide eerlijke zeerobben hun „onverzoenlijke" vijandschap wanneer hun maatschappij in hun baas, de oude, eigengereiden Cappy Ricks, grote schade dreigt door het verlies van hun mooi schip Narcissus, de oogappel der directie... Waaróm de muiterij zo uiterst gevaarlijk was en de strijd der twee wakkere kerels tegen de overmacht schijnbaar hopeloos — dat ontvouwt de schrijver in een reeks steeds spannender hoofdstukken. Wie waren de geheimzinnige charterers, die zulk een fabelachtige vrachtprijs boden, en waarom zou de kapitein de haven van bestemming pas mogen vernemen wanneer hij eenmaal in volle zee was? Wie zond hem de telegrammen, die zogenaamd van zijn directie afkomstig waren? Ademloos-geboeid volgt de lezer de ontknoping van deze raadselen tot aan de climax: het tegencomplot der beide kranige Ieren, op wier afschuw van samenwerking de vijand ál te vast vertrouwd had... Hoe het schip dan eindelijk gered wordt en voor de maatschappij behouden, dat vormt nog weer een grote verrassing op zichzelf.

De humor schuilt hier niet in krampachtig-bedachte kluchtige situaties, doch in de meesterlijke tekening der typen zelf, wier eigenaardigheden hen als vanzelf in dolle verwikkelingen moeten betrekken. De zogenaamd-afgetreden president Cappy, die het roer maar niet uit de hand kan geven en zijn schoonzoon en diens personeel blijft tyranniseren met zijn bezuinigingsmanie; zijn rechterhand, de volmaakte Skinner, die nooit iets verzuimt en daardoor de complicaties niet weinig vermeerdert; de onomkoopbare Mike Murphy met zijn ontstellend vocabularium en zijn hart van goud; Terence Reardon, die zich van top tot teen verschoont vóór elke gevaarlijke onderneming, in de hoop het properste lijk te worden dat de makkers, die hem moeten afleggen, óóit van hun leven gezien hebben... zij zijn allen getekend met die fijne geestigheid, die zin voor de poëzie van het komische, die geen grove effecten, geen goedkope grollen nodig heeft. Dit is niet één van die ontspanningsboeken, waar men, na eenmaal gelezen te hebben, nooit meer naar terug verlangt. Integendeel 't is een boek dat men wil bezitten. Want men vergeet dit verhaal niet meer, en na een poosje gaat men zich afvragen. hoe wás 't ook weer, dat onzinnige geval met die spreekbuis, die heerlijke dialoog tussen Mike Murphy en Terence? Dan zal men zich het genoegen niet willen ontzeggen, zich nog weer eens smakelijk te amuseren met het overlezen van zijn geliefdkoosde passages.

Ingenaaid ƒ 1.—. Ge bonden ƒ 1.50.

Verkrijgbaar in de boekhandel en bij de uitgevers N.V. Het Nederlandse Boekhuis, Langestraat 70 te Tilburg.

CURACAO.

VEERTIG JAAR IN DE EERSTE KLAS!

Nadat Zaterdag in intieme kring het veertig jarig verblijf van de Fraters Sidonius en Majella was gevierd, had Maandag de Klas en de School van Fr. Sidonius feest, waarbij o.a. ook de Inspecteur van het Onderwijs, Dr. Goslinga, aanwezig was en zowel namens het Bestuur als namens zichzelf de jubilaris complementeerde.

Het is speciaal op verzoek van de inspecteur, dat we hier een plaats geven aan de toespraak, welke Fr. Sidonius hier tot de leerlingen hield.

Het is daarom een eenvoudig woord, maar uit het hart gegrepen, waaraan echter een essentieel element ontbreekt, n.l. de stem die het voordroeg.

Er zit echter zoveel merkwaardigs in en het bevat zoveel wijze lessen, dat ook ouderen en opvoeders vooral er hun voordeel mee kunnen doen.

Daarom geven wij deze woorden gaarne een plaats.

Beste jongens,

Ik vier vandaag feest, zeggen ze. 40 Jaar! Ja, wat vier ik nu eigenlijk; 40 jaar oud, wel nee, als iemand 40 jaar wordt, behoeft men zo'n drukte niet te maken. Wat dan? 40 Jaar frater? Ook al niet, dat heb ik nu al 4 jaar geleden gevierd. Ik zal 't je maar direct zeggen. Ik ben nu 40 jaar op Curaçao, sta 40 jaar in dezelfde school, de St. Vincentiusschool, 40 jaar in 't zelfde lokaal, 40 jaar in de 1ste klas.

Is dat lang of niet?

Nu, vooruit gezien, is dat een hele tijd, maar nu deze tijd voorbij is, lijkt 't niet zo lang.

Als men mij voor 40 jaar terug zou gezegd hebben: over 40 jaar sta je hier nog in dezelfde klas, dan zou ik toch wel op z'n minst gedacht hebben: Lieve Hemel, over 40 jaar ben ik al lang dood en begraven. Toch is dat niet gebeurd, zoals ge ziet, en ik ben Goddank nog goed gezond.

In die 40 jaar, die ik hier nu op school sta, heb ik heel wat meegemaakt. Toen ik pas op Curaçao kwam, was onze school heel wat kleiner dan ze nu is, en dus waren er ook heel wat minder jongens op school dan er nu zijn.

Toen waren er maar 6 klassen, waarvan er nog 1 leeg stond. Nu zijn er 12 klassen plus nog een school di waja, zoals mijn kleintjes die noemen.

Toen waren er maar een 250 jongens op school, nu zijn er over de 600. Ge ziet dus wel, dat in al die jaren èn school èn aantal jongens heel wat groter is geworden.

Zoals jullie nu weet, sta ik nu 40 jaar in dezelfde klas: de 1ste klas. Die klas was toen groter dan ze nu is, maar ze was toen niet zo mooi. Die mooie kast met al die mooie dingen er in en waar de kleintjes zo graag naar kijken, had ik toen niet.

Leesboeken die ik nu meer dan 25 stel heb en waar zulke mooie boekjes bij zijn, had ik toen ook niet. Ik had toen maar 1 stel leesboekjes. Banken had ik ook al niet, zulke mooie als ik nu heb.

Onze school was toen heel arm en er waren maar weinig leermiddelen en toch moest er geleerd worden even goed als nu. Tegenwoordig is 't voor de jongens veel prettiger leren, omdat er nu zoveel mooie leermiddelen zijn, maar toch werd er toen ook al ferm geleerd, maar 't was veel harder werken en dat niet alleen omdat er zo weinig leermiddelen waren, maar ook omdat mijn klas zo groot was.

Nu zijn er voor elk leerjaar 2 klassen, zodat ik in mijn klas dikwijls bij de 100 jongens had.

De kleintjes, die nu pas voor 't eerst naar school komen, zijn omtrent 6 à 7 jaar, dat was voor 30, 40 jaar terug ook al zo niet; toen had ik jongens in mijn klas van 12, 13, 14 jaar die de nog nooit op school geweest waren en die met de kleintjes van 6, 7 jaar moesten meedoen en die waren dikwijls de kleintjes nog slimmer dan die grote kerels.

Ik heb dus in al die 40 jaren heel wat jongens op school gehad; dat getal loopt in de duizenden. Zeer velen mijner oudleerlingen heb ik nog dikwijls ontmoet, maar ook zeer velen, die ik, sinds zij de school verlieten, nooit meer terug gezien heb. Velen hunner zijn reeds mannen op leeftijd.

Jongens, die ik voor 30, 40 jaar terug op school had, zijn nu reeds mannen van 40, 50 jaar. Ik heb er ook al ontmoet, wier haren reeds grijs beginnen te worden. Velen hunner hebben een goede positie in de maatschappij, met andere woorden, verdienen goed hun brood en zijn flinke mannen geworden. Zij hebben, met wat ze op school geleerd hadden, hun voordeel gedaan. De school leert immers niet voor de school, maar voor 't leven. Wat je op school geleerd hebt, moet je in je verder leven in oefening brengen. Je hebt al zo dikwijls op school gehoord, dat je later mannen van karakter moet worden, maar omdat te worden, moet je 't eerst op school geleerd en gedaan hebben, want als je 't later nog moet leren, komt er niet veel meer van terecht.

Om nu maar eens paar voorbeelden te noemen van karakter en karakterloosheid en me nu maar alleen tot de school te bepalen:

Wat zeggen jullie van jongens, die goed weten, dat ze op de speelplaats geen papiaments mogen praten, maar 't in 't geheim toch doen, want de frater hoort 't toch niet, maar zo gauw als ze merken, dat 't wel gehoord wordt, direct hollands spreken. Dat noem ik karakterloosheid; je moet even goed je plicht doen, als je niet gezien of gehoord wordt. En nu kan 't wel eens gebeuren, dat je je vergist, dat is niet zo erg, als je dan maar weer 't voornemen maakt je best te doen. Nog een ander geval. De school is uit. Je gaat met een groep jongens uit je buurt naar huis.

Je ontmoet iemand op straat, dadelijk kun je aan een paar jongens merken, dat er iets te doen is. Je hoort al een paar uitdrukkingen of woorden, die nu juist niet netjes zijn; ze willen jou ook in 't gesprek betrekken, heb je dan de moed om te zeggen: hou je mond, of, ik doe aan zulke praat niet mee, of ook nog, toon je afkeuring. Kijk, jongens, dan ben je een jongen van karakter, een jongen van plicht, dan wordt je ferme kerels, waar we later iets aan hebben en die een voorbeeld zijn voor anderen.

Zo had ik nog tientallen van voorbeelden van jongens van karakter of van futloze jongens kunnen aanhalen, maar ik hoop, dat je me begrepen hebt.

't Valt niet mee, jongens, om overal en altijd je plicht te doen, dat is soms moeilijk, maar daarvoor ben je geen jongen om 't te leren.

Doe dus je best jongens om je tijd op school goed en nuttig te gebruiken, dan heb je er later plezier van, maar ook omgekeerd, verwaarloos je nu je tijd, ben je lui op school, dan heb je er later spijt van, maar dan is 't te laat.

Een tijd geleden sprak ik nog een oudleerling die me o.a. zei: „Frater Sidonius, ik wou, dat ik ook nog zo klein was als uw jongens", alsof hij wilde zeggen: „wat zou ik dan mijn best doen om ferm te leren, nu ik ondervind wat 't zeggen wil, als men de kostbare tijd van zijn jeugd verwaarloosd heeft."

Doet dus je best jongens, de fraters en onderwijzers doen hun best ook om jullie zoveel mogelijk te laten leren. Doet er je voordeel mee.

En nu jongens, wat mij zelf betreft, ik moet zeggen, dat ik in die 40 jaren, die ik nu op Curaçao ben altijd met plezier in de school gewerkt heb.

't Werk was zwaar, vooral in de eerste jaren, toen ik zo'n grote klas had.

Moeilijkheden en teleurstellingen of tegenvallen zijn mij ook al niet gespaard gebleven.

Goddank, heb ik nooit de moed verloren en elke dag maar weer met nieuwe moed begonnen.

Waar ik die moed en lust en opgewektheid vandaan haalde, jongens, of dacht ge misschien dat ik die in voorraad had? Elke morgen heb ik 't geluk en de grote vreugde de H. Mis bij te wonen in onze kapel en ook elke morgen heb ik 't allergrootste geluk tot de H. Tafel te mogen naderen en daar Jezus in mijn hart te ontvangen. En Jezus geeft mij moed en lust en opgewektheid om elke dag opnieuw, dag in dag uit en dat zo al 40 jaar lang, voor jullie welzijn hier in deze school te mogen werken. Jongens, vooral gij grotere, mocht ge toch eens wat beter begrijpen, dat jullie datzelfde geluk ook elke dag kunt beleven.

't Is toch zo treurig, jongens, dat ge van deze allerkostbaarste gaven, die ge toch zo gemakkelijk kunt krijgen, zo weinig gebruik maakt. 't Bestaat nu eenmaal niet, jongens, dat ge 't zonder O.L. Heer kunt. Zo ge niet van jongsaf geleerd hebt, door 't gebed tot Jezus te gaan, al uw moeilijkheden aan Hem te zeggen, zoals ge dat op school geleerd hebt, later leert ge 't niet meer en 't loopt mis.

Jongens, denk aan die woorden van uw oud-leermeester, die niets vuriger verlangt, dan je hier en hiernamaals gelukkig te zien.

En nu jongens, is mijn werk op school, bijna voorbij. Zo ge ziet, ben ik al oud; ik heb al grijze haren en zo heel lang zal 't niet meer duren. Nog een korte tijd en dan zegt men mij, dat ik te oud ben om nog school te doen; dan nog een korte tijd van rusten en dan roept O.L. Heer me op. Met andere woorden: dan ga ik dood en dan moet ik verantwoording geven over die duizenden kinderzielen, die mij hier in mijn dierbaar geworden Curaçao door God waren toevertrouwd.

Jongens, denk aan mij in uw gebed, ook ik bid voor Jullie.

Ik heb gezegd.

Uitreiking der Neerlandia prijzen.

Vrijdagmiddag heeft in het Theater Roxy de jaarlijkse uitreiking plaats gehad van de Neerlandia prijzen door het Bestuur van de groep Antillen van het Algem. Nederl. Verbond.

De Voorzitter Dr. Desertine, wees op het doel van deze prijzen n.l. het bevorderen van de Nederlandse taal.

Voor 't eerst van dit jaar had men aan de ... extra toegevoegd voor het beste opstel van leerlingen uit de hoogste klasse der Muloscholen.

Tenslotte bracht spr. dank aan de autoriteiten, die deze bijeenkomst bijwoonden, de inspecteur van het onderwijs, Dr. Goslinga, en de inspecteur van het bijzonder onderwijs, Fr. Radulphus; en een woord van hulde aan het onderwijzend personeel.

Hierna had de voorlezing plaats der opstellen, welker resultaten zeer zeker succesvol waren en tenslotte de uitreiking der prijzen.

Een film besloot de plechtigheid.

Vermindering invoerrechten en accijnzen.

In de publicatiebladen 103 en 104 van 30 September is afgekondigd de vermindering van invoerrechten op aardappelen van ƒ 2.— de 100 K.G. op ƒ 1.— de 100 K.G. en op rijst van ƒ 3.— de 100 K.G. op ƒ 2.— de 100 K.G.

De accijns op gedistilleerd wordt verminderd van twee honderd op honderd vijftig.

Beide verordeningen zijn ingegaan 1 October.

Bioscoopkeur op Aruba.

In publicatieblad No. 107 is bepaald, dat de bioscoopkeur voor Aruba op 1 Oct. in werking getreden is.

HET DOPEN VAN EEN NIEUW VLIEGTUIG. Wanneer er een groot nieuw vliegtuig opgenomen wordt in de route Los Angeles — New York wordt het gedoopt door de Indianen. Hier ziet men Indische maagden en helden rond de „grote vogel" verzameld gedurende de plechtigheid.

K
KRO
O

Wereldprogramma
19.24—20.24 uur Curaçaotijd
Via P.C.J. Golflengte 31.28

Zondag 10 October 1937.

1. Gramofoonmuziek.
2. Actuële Aetherflitsen
3. Gramofoonmuziek.
4. De Wereld in Vogelvlucht, door Paul de Waart.
5. Van en Voor de Missiepost.
6. Vaderlandse Kroniek.

Koloniale Uitzending van de K.R.O.
Via de P. H. I. op Golflengte 25.57 M.
Van 9—10 uur Curaçaotijd.

1. Mars.
2. Medische Causerie.
3. Gramofoonmuziek.
4. De Wereld in Vogelvlucht, door Paul de Waart.
5. Van en Voor de Missiepost.
6. Vaderlandse Kroniek.

Diefstal.

Als verdacht van diefstal met braak is door de Politie aangehouden en voor onderzoek in bewaring gesteld, de 21 jarige C.

Bedreiging.

Door de 44 jarige kastelein G. werd bij de Politie aangifte gedaan van bedreiging, gepleegd door de 53 jarige P.
Door de Politie wordt een onderzoek ingesteld.

Aanrijding.

Op Zondag j.l. had op de weg om het Schottegat, ter hoogte van het sportterrein „Jong Holland" een aanrijding plaats tussen twee autobussen.
Naar de oorzaak wordt door de Politie een onderzoek ingesteld.

Phohi-programma's voor het Westelijk halfrond op 25.57 M.

Van 10 October tot 20 November a.s. zullen de PHOHI-uitzendingen voor het Westelijk halfrond geschieden op een golflengte van 25.57 M., in plaats van op 31.28 M.
Deze tijdelijke wijziging staat in verband met proefnemingen, teneinde de ontvangstmogelijkheden der verschillende PHOHI-zenders en golflengten te kunnen nagaan.
Gedurende het boven-aangegeven tijdperk zullen op de 31.28 M. golflengte experimentele uitzendingen met een meer internationaal karakter worden verzorgd.

Opening Nieuwe Douanegebouw.

Maandagmorgen had onder grote belangstelling de opening plaats van het nieuwe Douanegebouw op de Handelskade. Precies om 10 uur geschiedde dit door Z.E. Gouverneur Wouters, die daar aanwezig was met echtgenote en dochter.
In de parterre verdieping werd daarop door de Administrateur van Financiën, de Hr. van der Drift, het woord gevoerd.
In het jaar 1929 werd de administratie van financiën ondergebracht in het gebouw, dat zo juist verlaten is en hoewel toen werd gezegd, dat de administratie slechts tijdelijk dat gebouw zou betrekken, duurde het toch acht jaar, voordat er verandering intrad. Andere behoeften eisten de aandacht, bovendien bezorgde de wereldcrisis oponthoud in de uitvoering van de plannen die in de loop der tijden heel wat veranderingen ondergingen en waarvan slechts een ding bleef, n.l. de plaats waar het gebouw zou worden opgetrokken. Hoewel tegen de ligging van dit gebouw bezwaren zijn in te brengen is deze voor de in het gebouw ondergebrachte diensten zeer gunstig te noemen, terwijl spr. tevens niet kan nalaten er op te wijzen hoe zeer de concentratie van de verschillende diensten in een gebouw het geheel zal bevorderen. De ambtenaren, die hier dan ook werkzaam zijn, beginnen in dit nieuwe gebouw met opgewektheid hun taak.
Vervolgens gaf de Hr. van der Drift een korte beschrijving van het gebouw en sprak hij woorden van dank aan de Koloniale Raad, Openbare Werken en architect J. H. Werner, en wijst er op, dat nu het gebouw geheel klaar is de publieke mening ten aanzien van het uiterlijk wel zeer sterk ten gunste is veranderd. Dank ook aan de technische ambtenaar van Openbare Werken, de Heer Beijderwellen en aan de aannemers, de firma Rijsdijk en Abeen, die hiermede een prachtig entree op Curaçao maakte. Tenslotte spreekt de heer van der Drift de wens uit, dat de ambtenaren in dit gebouw hun taak zullen vervullen, moge God geven, tot heil van Curaçao.
De Gouverneur spreekt daarna een kort woord van dank aan allen, die aan de tot standkoming medewerkten en hoopt, dat dit gebouw nog vele jaren nuttig dienst moge doen ten bate van het gouvernement en onder het afsmeken van God's zegen verklaart spr. het gebouw in gebruik gesteld.
Daarna wordt erewijn rondgediend en vervolgens onder leiding van de heer van der Drift maakt het gezelschap een rondgang.

Het interieur van het nieuwe douanegebouw is volgens ieders mening buitengewoon fris en praktisch, waarbij bovendien een zekere soberheid is bewaard.
Op het parterre bevinden zich het kantoor van de ontvanger, van de buitendienst en de wachtkamer voor de douanen.
Op de eerste verdieping ligt de inspectie van belastingen, het kantoor van de hypotheekbewaarder en het kadaster.
Op de tweede verdieping zijn de kantoren van de administratie van financiën en ten slotte op de zolder het archief en de tekenkamer.
Toch moet ons hier iets van het hart. Hoezeer we ook van mening zijn, dat een nieuw gebouw voor de financiële dienst van ons gouvernement jarenlang reeds een grote behoefte was; hoezeer we ook de inrichting van het huidige gebouw kunnen toejuichen en de onderbrenging van deze diverse diensten in een kantoor; we vinden het jammer, dat het gebouw staat op de hoek Handelskade en de Ruyterkade en vinden het daar een grote sta-in-de-weg, waaraan men ten **slotte misschien wennen zal, maar het slotte misschien deze ruimte zal blijven** voelen.
Dat men reeds acht jaren lang aan het delibereren geweest is over de plaats, waar het gebouw komen moest, bewijst wel, dat er heel wat haken en ogen was aan deze kwestie.
Wat echter heel merkbaar in het oog springt met de historie van dit nieuwe gebouw en onze nieuwe gouvernementskantoren in 't algemeen, ook met de uitvoering van andere gouvernementswerken, is het gebrek aan continuiteit in de leiding gevende ambtenaren, die na enkele jaren vertrekken en opgevolgd worden door anderen, die weer andere plannen hebben, terwijl derden weer op vroegere plannen voortbouwen.
Wat zou ons Gouvernement kapitalen hebben uitgespaard, indien men zich indertijd steeds gehouden had aan b.v. een plan Helferich, wat door opvolgers weer verworpen werd en door anderen later weer werd opgenomen. We denken hier alleen maar aan de koopprijs van Parera.
Ook schijnt zelfs in de bouw van dit kantoor vastheid van plan nog te hebben ontbroken. Na de aanbesteding van 't aanvankelijke gebouw, werden de plannen nog veranderd en de bouwsom met ettelijke tienduizenden verhoogd en zelfs nu vinden we in het gebouw een liftkoker, waarin geen lift meer komen zal.
Gouverner c'est prevoir, zegt de Fransman, of-te-wel besturen is vooruitzien.

Asiento — Zilveren Bal.

Uitslagen:

Asiento — Hollandia	**3—0**
Hercules — Jong Holland	**0—0**
Transvaal — Scherph.	0—0
Transvaal — Scherph.	0—0
R.C.C. — S.U.B.T.	1—0
Volharding — Feyenoord	0—1
R.C.C. — Transvaal	0—0
Asiento — Hercules	2—0
Transvaal — Feyenoord	0—0
Asiento — Transvaal	0—0
Transvaal winnaar.	

Wie bovenstaande uitslagen even nader onder de loupe neemt, merkt al dra dat zich bij deze zeer vlot verlopen seriewedstrijden enkele „onregelmatigheden" hebben voorgedaan. Dat b.v. de lijstaanvoerder in 'n vlotte wedstrijd verliest van Feyenoord is al heel vreemd; dat Jong Holland het tegen Hercules niet verder kon brengen is ook al zoiets; maar dat tenslotte een club, die zich viermaal van de overwinning moest verzekeren met strafschoppen, de Zilveren Bal mee naar 't „kosthuis" zou nemen, dit zal wel 'n unicum blijven in onze voetbalwereld. Overigens geen slecht resultaat voor 'n club die zich 't zwaarste deel van de dag zag toegewezen: zij had niet minder dan vier wedstrijden te spelen.
Bij de wedstrijd Asiento — Hollandia was 't onmiddellijk duidelijk, wie 't loodje zou leggen. Het zwoegen van Asiento werd reeds vóór de rust met twee doelpunten beloond, zodat deze club zich na de pauze wat inhield om krachten te sparen voor de laatste wedstrijd. Blijkbaar had Hercules 's morgens uit 'n ander vaatje getapt. We kunnen ons tenminste niet voorstellen, dat Jong Holland zich door zulk slordig spel in de luren heeft laten leggen.
Transvaal — Feyenoord: 'n vrij middelmatige partij, waarbij 't Feyenoord niet meezat. We hebben deze twee klasser met genoegen aan 't werk gezien, al lijkt ons de club-geest nog niet juist up-todate. Getuigen de opmerkingen, die men elkaar toewierp na b.v. een mislukte aanval.
Transvaal viel ons in deze wedstrijd lichtelijk tegen en met name de aanvalslinie was zwak. Honderd kansen werden door treuzelen verprutst. Toen dan ook deze wedstrijd in 'n gelijke stand eindigde en de Surinamers voor de derde maal Vrouwe Fortuna aan hun zijde vonden bij de strafschoppen, zal menigeen reeds aan 'n eindoverwinning voor Asiento gedacht hebben. 't Heeft echter niet zo mogen zijn. In de finale leek 't wel of Transvaal in de korte rust totaal van gedachten veranderd was. Met de tanden op elkaar vochten ze voor de overwinning en 't is alleen aan 't uitstekend werk van de Asiento-achterhoede, inclusis middellinie, te danken (of te wijten?) dat ook deze wedstrijd met strafschoppen beslist moest worden. Het was overigens 'n wedstrijd van middelmatige voorhoede en sterke achterhoede aan beide zijden, waarbij men eerlijk de pech met elkaar opdeelde. Het deed weer goed aan, dat de spelers in deze omstandigheden, toen succes uitbleef, 't niet gingen zoeken in ruw spel om zodoende 'n doelpunt te forceren. 't Was 'n waardig slot van deze keurige serie-wedstrijden, 'n slot, dat jammer genoeg door de duisternis niet verlengd kon worden, zodat Transvaal opnieuw met strafschoppen won en daarmee voor 'n jaar beslag wist te leggen op de werkelijk fraaie zilveren bal van Asiento.
't Spijt ons eigenlijk dat de schenkster zelf niet wat fortuinlijker geweest is in deze laatste wedstrijd.

S. R.

Wijziging reglement Curaçaose Bank.

Door de Gouverneur is aan de Koloniale Raad aangeboden een Landsverordening tot wijziging van het reglement voor de Curaçaose Bank.
We lezen in de Memorie van toelichting:
Volgens de wet van 23 Mei 1899 (Staatsblad No. 128; Publicatieblad No. 22), houdende nadere regeling van het Curaçaose Muntwezen, zoals deze wet gewijzigd is, — laatstelijk bij de wet van 27 Maart 1915 (Staatsblad No. 107; Publicatieblad No. 32) — zijn wettig betaalmiddel tot onbepaald bedrag:
a. het Nederlandse gouden tien- en vijfguldenstuk;
b. verschillende Noord-Amerikaanse, Engelse, Franse en Venezolaanse goudstukken bij Koninklijk Besluit tegen bepaalde koersen in Curaçao gangbaar verklaard.
Muntpapier is in Curaçao nimmer in omloop gebracht. Dit is toe te schrijven aan de omstandigheid, dat de Curaçaose Bank steeds biljetten van kleine coupures heeft geëmitteerd (tot heden nog van ƒ 2,50 en ƒ1.—).
In het vigerend reglement voor die Bank is aangaande de biljetten der instelling bepaald, dat deze als betaalmiddel in de openbare kassen van het gebiedsdeel worden toegelaten.
Daar zowel de Nederlandse als de getarifeerde gouden munten in de omloop zelden of nooit voorkomen, is de bevolking voor aanbod van gerede betaling, gevolg door consignatie als anderszins, aangewezen op de Nederlandse grove zilveren munten, welke echter mede ten gevolge van de toenemende bloei van het gewest niet steeds in voldoende hoeveelheid beschikbaar zijn. Het komt daarom wenselijk voor, aan de biljetten van de Curaçaose Bank, welke ruimschoots gedekt zijn en daarenboven de garantie van het Land hebben, de hoedanigheid van wettig betaalmiddel toe te kennen.
Voor de biljetten van de Nederlandse, de Javase en de Surinaamse Banken is een analoge regeling bij de wet getroffen (wetten van 18 Juli 1904, Nederlands Staatsblad No. 189; 31 Maart 1922, Nederlands Staatsblad No. 160 en 2 Juli 1928, Nederlands Staatsblad No. 232).
Voor de Curaçaose Bank, welker samenstelling en werkkring bij een verordening is geregeld, verdient het de voorkeur een dergelijke regeling als hiervoren bedoeld in haar Reglement te verwerken.
Het voorschrift opgenomen in de 2de alinea van bovenbedoelde wijziging is, om boven alle twijfel te stellen, dat de Curaçaose Bank verplicht blijft hare biljetten bij haar hoofdkantoor en hare agentschappen te verwisselen tegen standaardmunt en in daartoe leidende omstandigheden ook tegen gouden standaardmunt.
Niettegenstaande de voorgeschreven dekking der bankbiljetten ruimschoots aanwezig is, wordt toch in verband met de uitzetting van de circulatie het mede wenselijk geacht het reservefonds op te voeren tot ƒ 300.000.—, hetgeen hierbij wordt voorgesteld.

De aanstaande blijde gebeurtenis in het Prinselijk Gezin.

Officiële Mededeling.

De Staatscourant van Woensdag 8 Sept. bevatte de volgende officiële mededeling:
De behandelende geneesheren van H. K. H. Prinses Juliana hebben met grote voldoening kunnen vaststellen, dat de zwangerschap, welke thans tot ongeveer halverwege gevorderd is, een geheel normaal verloop heeft en dat de gezondheidstoestand van H.K.H. in alle opzichten reden tot volkomen tevredenheid geeft.

Dr. C. L. de Jongh.
Dr. J. De Groot
's-Gravenhage, 8 Sept. 1937.

Zeer terecht schrijft de Rijkseenheid hierbij het volgende:
Na de ontroerend lieftallige — persoonlijk tot heel Haar Volk gerichte — mededeling onzer beminde Prinses, is eigenlijk — hoezeer gebruikelijk — elk ambtelijk spreken een soort van verkilling.
Desniettegenstaande, zo voegen wij erbij, hadden wij toch gaarne gezien, dat de berichten van Radio Holland er mededeling van gedaan had.

Op deze zelfde dag werd aan de Pers verzocht de volgende mededeling te doen.
In verband met geruchten omtrent plannen, welke reeds thans zouden bestaan tot het aanbieden van geschenken naar aanleiding van de te verwachten blijde gebeurtenis in het Prinselijk Gezin, dat hoezeer ook ieder blijk van belangstelling en medeleven in deze zal worden gewaardeerd, het op prijs zal worden gesteld, indien niet opnieuw een beroep wordt gedaan op de burgerij tot het beschikbaar stellen van gelden voor het aanbieden van kostbare geschenken in groter of kleiner verband. Met grote dankbaarheid terugdenkend aan de vele prachtige en waardevolle geschenken, welke, ter gelegenheid van zijn huwelijk werden aangenomen, meent het Prinselijk Paar, in navolging van de bereids door H.M. Koningin kenbaar gemaakte wens met betrekking tot de herdenking van Haar aanstaand regeringsjubileum, het verzoek te moeten doen met betrekking tot bovenvermelde heuglijke gebeurtenis zoveel mogelijk eenzelfde gedragslijn te volgen.

DE FILM VAN DE WEEK

Van 1 tot en met 7 October 1937.

Roxy.

Mr. Deeds goes to town.
Romeo & Julieta.
The Devil is a Sissy.

Cinelandia.

The White Angel.
Ramona.
Armoured car (Kinderen)
All American Chump.
Second Wife
Longest Night.

Hollywood.

Walking on Air.
To Marry with Love

De Argentijnse Voetballers.

Van de C.V.B. ontvingen wij het volgend schrijven:
In verband met de zeer grote belangstelling die er voor de komst van de Argentijnse voetballers bestaat, verzoeken wij U beleefd het volgende ter kennis van Uwe lezers te willen brengen.
De dag na ontvangst van het voorstel om op Curaçao te spelen, deelden wij aan de betreffende vertegenwoordiger mede, dat wij gaarne 2 wedstrijden zouden willen spelen en wel op Zaterdag en Zondag; dit in verband met hun eventuële doorreis naar Maracaibo. Door ons werd toen een gegarandeerd minimum bedrag opgegeven.
Mede in verband met een toegezegde financiële steun van de C.B.L.O. kon daarna een door hen hoger geëist bedrag worden geaccepteerd; evenwel werd als voorwaarde gesteld, dat vanuit Curaçao passage naar Valparaiso zou kunnen worden geboekt.
Op 3 October moest het elftal nog een laatste wedstrijd tegen Caracas spelen en lag het in de bedoeling op de 9de d.o.v. met de Virgilio naar Valparaiso te vertrekken; de wedstrijden tegen Maracaibo zouden niet worden gespeeld.
Aangezien de K.N.S.M. de enigste verbinding met deze stad vormt, doch zij, niettegenstaande de verleende medewerking, niet in staat is passage te verstrekken, werd dit naar Caracas getelegrapheerd.
Getracht werd de spelers per K.L.M. te laten overkomen, doch in verband met de buitengewoon hoge kosten, moest van dit plan worden afgezien.
Teneinde de financiële voordelen zo groot mogelijk te maken en tevens ter aanmoediging om op andere wijze te trachten naar Valparaiso te reizen, boden wij de spelers Zaterdag telegraphisch 40% meer aan dan oorspronkelijk door ons geaccepteerd werd, het antwoord zijn wij afwachtende.

Het huwelijk.

Tot een waar en bestendig huwelijksgeluk is godsdienst nodig.
Waarom, zo zou men kunnen vragen, kan het hart zonder godsdienst geen grondslag zijn van een gelukkig huisgezin? Ik antwoord: omdat een der eerste wetten van het huisgezin, de liefde namelijk, welke in de natuur zelve haar oorsprong vindt, niet bestand is tegen de verganklelijkheid, de hardheid van het leven. Zeker, de liefde vermag veel, kan in hevigheid toenemen, zal misschien vlammen uitslaan, doch zij is met niet **minder snelheid uitgebrand als de godsdienst, als het geloof haar geen voedsel geeft. Alles wat hier voordurend omhoog** gaat, daalt neer. De jeugd met rozen en droombeelden omkranst, gelooft het geheim te bezitten van altijd beminnelijk te zijn. Zegt aan die jonge mensen dat de jaren en de wisselingen des levens het hart verkoelen en de opwellingen van het hart betomen, zij zullen u niet geloven: hunne liefde zal nooit vergaan. En zie, een jaar, enige maanden soms volstaan om de neigingen te doden, die in de hevigste menselijke hartstochten hun oorsprong nemen. Roept de herinneringen wakker van uw hart. Zoekt in het verleden de geschiedenis op uwer verbintenissen. Hoevele zijn er al losgegaan? Hoevele bleven er nog in de volheid harer kracht, in de vreugde en offervaardigheid harer eerste bedwelming? Wanneer in de mens het geloof verzwakt, verzucht ook de liefde, en met het verdwijnen van het geloof en de godsdienst dooft ze uit, gaat voorbij als een nevel voor de zon. Als zij het werk is van de tijd verdwijnt ze met de jaren van de tijd.
Hoe schoon en duurzaam daarentegen is de godsdienstige liefde! Hoeveel macht en veerkracht heeft ze, welk een triomf behaalt ze op de menselijke dingen! Door deze liefde werd Christus tot stervens toe vervoerd. Van Calvarië wierp Hij de wereld de wonderen zijner liefde toe.
De liefde, aan welke het geloof, oprechte godsdienstzin en wijding gaf, gaat nooit voorbij. De lagere neiging kan verminderen maar gaat over in een geheimzinnige naastenliefde, die elke dag, ook te midden van de doornen des levens, de rozen der hoop doet ontluiken. Wie geen begrip heeft van deze liefde door het geloofd geheiligd, is werkelijk te beklagen om de vruchtbaarheid van zijn hart. Ik beklaag de gade en de kinderen, getuigen, wellicht deelgenoten van zijn smarten en van zijn nutteloze offers.
Het geloof zal de echtgenote, zal de kinderen bestralen met de glimlach en de vrede der hemelse liefde. Zonder godsdienst zult gij uw vreugden zien verwelken, omdat gij niet begrepen hebt wat er dé ziel van is en wat de ziel is des hemels. Gij loopt achter het aardse en komt nooit achter het geheim om de weldaden der liefde, door God in uw hart gestort, duurzaam te doen blijven. In plaats dat door uw echtverbintenis twee harten zijn verenigd tot een, zijn daar twee egoïsten aan elkaar gebonden; daarom zijt ge misdeeld wijl uw verbintenis niet door God wordt gezegend. Uw dromen en begoochelingen laten weldra geen spoor meer achter.
Moge daarom de liefde van man en vrouw door een waar godsdienstig leven geheiligd blijven, dan legt God met de liefde ook genade in het hart en in altoos nieuwe schatten voor leven en bezieling, afbeeldsel van de eeuwige liefde.

K.

Zeer logisch.

Hollander: — En hoe vindt u het klimaat hier. Is het goed voor vreemdelingen?
Curaçaoënaar: Zeer goed! Toen ik hier kwam, kon ik nauwelijks op mijn voeten staan. Kijk eens hoe krachtig en robuust ik nu ben.
Hollander: Is U al zo lang hier?
Curaçaoenaar: Ja, ziet u, ik ben hier geboren!

DE WERELD IN VOGELVLUCHT.

Overgenomen uit „Boletin Comercial" en „Beurs- & Nieuwsberichten"

UIT NEDERLAND.

Voor het eerst sinds de clearing tussen Nederland en Duitsland ingesteld werd wijst de clearing een Nederlandse saldo aan. Op 30 September bedroeg dit 931.700 gulden. Vermoedelijk zal deze verandering van toestand tengevolge hebben, dat de handel tussen beide landen uitgebreid kan worden.

De correspondent van Aneta in Geneve deelt mede, dat in de vacature van de Heer Termeulen in de financiële volkenbondscommissie met ingang van 2 October benoemd werd de Heer H. M. S. Crena de Jongh.

H.M. de Koningin was einde vorige week lichtelijk ongesteld, waardoor de beëdiging van Minister Patijn niet kon plaats hebben.

Landsmeer werd door een geweldige wervelstorm getroffen, waardoor de pluimveehouders zwaar benadeeld werden. H.M. de Koningin zond een belangrijke gift.

Door het gehele land zijn inzamelingen gehouden om deze lieden, waarvan velen tot de bedelstaf gebracht waren, te helpen.

Werd bij K.B. benoemd tot secretaris generaal van het pas gevormde departement van algemeen zaken de Indische ambtenaar de Heer T. W. Reyezeger.

Bij K.B. werd tot adjudant van Prins Bernhard benoemd de kapitein van de generale staf J.C.H. De Roo van Alderwerelt.

Maandag was H.M. zover hersteld, dat Minister Patijn kon beëdigd worden.

Uit Johannesburg werd bericht ontvangen, dat de Heer de Kok directeur van de Shell en zijn echtgenote, die thans een vliegtocht naar Zuid Afrika en terug maken 2 October van het vliegveld te Brokenhuis opstegen om hun tocht noordwaarts voort te zetten.

De Hr. de Kok landde op 4 Oct. reeds in de Soedan.

Te Amsterdam werd de Nat. Socialist Zouberg, een der betrokkenen in de Blauwe Zand affaire, door vijf communisten ernstig mishandeld.

Volgens een semi officiële mededeling die Aneta ontving is de Heer Bloemers tot voorzitter van de ANWB verkozen.

SPORT.

De bekende voetballer Bakhuys om wiens voetbalcarrière de laatste tijd veel te doen geweest is, tekende thans een contract met de „Footballclub de Metz".

R.F.C. — D.F.C. 5—2, V.S.V. — V.U.C. 3—3, Ajax — Sparta 6—3, A.D.O. — K.F.C. 2—1, D.H.G. — Hermes 3—0, H.B.S. — Feyenoord 2—1, 't Gooi — Stormvogels 5—3, C.V.V. — Blauwwit 0—2, Xerxes — Haarlem 2—3, N.E.C. — Wageningen 1—0, Tubantia — P.E.C. 5—1, Goahead — A.G.O.V. 1—1, Z.A.C. — Enschede 1—2, Heracles — Hengelo 4—0, Juliana — Bleyerheide 2—3, Longa — Willem 1—0, Eindhoven — P.S.V. 1—4, M.V.V. — Roermond 2—2, N.A.C. — B.V.V. 2—1, Achilles — Be Quick 3—4, Leeuwarden — Sneek 4—3, Veendam — Hoogezand 2—1, H.S.C. — Heerenveen 2—0.

Uit Praag wordt gemeld, dat de voetbalwedstrijd Tschechoslowakije tegen Zuid Slavie met 5—4 na een vrij ruw gespeelde wedstrijd door de Tschechoslowaken gewonnen werd.

Uit Gent wordt bericht dat de Nederlandse Zwemster Jopie Waalberg haar eigen wereldrecord verbeterde op 200 meter schoolslag en dit bracht van 2 m. 58 secs. op 2 min. 56 secs. De 200 meter rugslag voor dames was voor Ragnild Hveger, die de baan in 2 m. 43.2 secs. aflegde, 100 meter borstcrawl voor dames Hveger in 1 min. 7.8 secs.

DE GEHEIMEN VAN DE FILMSTAD.

Het is niet gemakkelijk, de zeldzame spanning en de betovering te beschrijven die zelfs de meest nuchtere mens van onze tijd steeds weer bij het bezoeken van de bioscoop pakken. En ofschoon thans de film tot de gewoonste dingen van iedere dag behoort, evenals b.v. de telefoon, de radio en 't vliegwezen, oefent toch alles, wat met het woord „film" verbonden is, een merkwaardige aantrekkingskracht op onze verbeelding uit.

De film maakt het dagelijks honderdduizenden mogelijk, aan het opwindende [illegible] menten deel te nemen. Zij [illegible] naar nieuwtjes uit andere streken, in nieuwe banen, ontsluiert de geheimen der natuur en laat in de negentig minuten van de hoofdfilm droombeelden van een leven voor hen ontstaan, waarin de mens vaak op eigenaardige wijze zijn eigen levenslot meent te herkennen.

Geen wonder, dat men zich wel eens afvraagt, hoe de filmindustrie het toch klaar speelt ons telkens weer films voor te zetten, die ons boeien door haar levensechtheid.

Zo was het vroeger.

Is het daarom niet begrijpelijk, dat menigeen wel eens de wens in zich voelt opkomen, eens een kijkje achter de schermen van het filmbedrijf te nemen?

Dat de film zich tegenwoordig wel eens voor al te nieuwsgierige blikken verbergt, dat er soms de grootste geheimzinnigheid wordt betracht bij het maken van de opnamen, dat men werkt in vensterloze studio's of achter hoge muren — dat alles heeft zijn redenen.

Men wil de mensen niet de illusie benemen, men wil dat aan de zin van een ernstig of vrolijk filmverhaal geen afbreuk wordt gedaan door bijgedachten aan de moeite, offers en gevaren, die zij [illegible] vereist.

Wij kunnen er ons thans nauwelijks meer een voorstelling van maken, hoe de opnamen in de kinderdagen van de stomme film tot stand kwamen. Een bebost terreintje met een schutting er omheen, een armzalige loods — zo zagen de eerste film-„fabrieken" er uit. Aan studio's dacht toen nog niemand. Alle opnamen werden slechts bij daglicht gemaakt. De zon verving de Jupiterlampen. Van costuums en requisieten werd nauwelijks werk gemaakt. Vaak moesten de straat, haar bewoners en het toeval alles opleveren, wat voor een opname gebruikt kon worden. Ontbrak er bijv. een schort, dan werd de eerste de beste boerenvrouw, die voorbijkwam, aangehouden en overgehaald voor een paar stuivers het benodigde kledingstuk te lenen.

Deels uit werkelijke belangstelling voor het spannende en meestal vrolijke spel van de camera, deels uit angst om haar eigendom, kwam het dan niet zelden voor, dat zo'n vrouw uren lang achter de filmmensen aanliep..

Dertig jaar later.

En uit het filmbedrijf van die tijd, dat ons thans belachelijk voorkomt, is een reusachtige organisatie gegroeid, waarin duizenden mensen hun dagelijks brood verdienen. De film is een cultuurfactor geworden, welke wij in ons leven niet meer kunnen missen. Het zijn geen filmfabriekjes meer, maar ware filmsteden, die in de grote productiecentra van deze industrie zijn verrezen.

Jupiterlampen vervangen het zonlicht.

Gezien de ongelooflijke kosten, die het maken van een film tegenwoordig verslindt, — men rekent in doorsnee op ongeveer vijftigduizend gulden — moet de spelleiding er steeds op bedacht zijn, het aantal opnamen zoveel mogelijk te beperken, teneinde onnodige wachttijd te vermijden. Want hier buiten onder de vrije hemel kan de regisseur slechts draaien, als hij mooi weer heeft. Hij mag dan al regen, mist, storm en onweer door allerlei technische hulpmiddelen kunnen vervangen, over de zon heeft hij echter geen macht. In de studio echter, kan hij het zulk prachtig weer bestellen als hij wil, kan daar overdag en 's nachts alle sterren van de hemel onderwerpen aan zijn wil en behoeft hij niet angstig met zijn horloge in de hand voorbijglijdende wolken in het oog te houden, die misschien aanstonds de zon zullen bedekken.

In de tijd der stomme film bepaalde men er zich doorgaans toe, de huizen, kamers, straten, tuinen en pleinen op de decors te schilderen. Voor deze vaak bij ieder windje zacht heen en weer bewegende coulissen begon dan het spel. De moderne film gebruikt nu nog steeds die dimentionale decors.

[illegible] van doek en verf.

Nu kan men natuurlijk voor een film, waarvoor men soms vijftig of meer decors nodig heeft, geen gebouwen uit marmer, kalk of steen maken. Hier moeten reeds de beeldhouwer met stuc en de schilder met penseel en verf ingrijpen om de muren en wanden van triplex het aanzien van meer soliede materiaal te geven. Ook moet men in staat zijn vlug van scène te verwisselen, wat niet zou kunnen, als men massieve decors van steen bouwde. Bovendien is het nodig, dat hier een muur van een groot huis daar een met schilderijen versierde wand van een zaal op onzichtbare wielen worden geplaatst, zodat ze door de toneelknechts tijdens de opvoering zonder geluid en onmerkbaar voorgetrokken kunnen worden voor het oog der camera, die eveneens op haar kleine, van rubberwielen voorziene wagen heen en weer glijdt, om deze snel op een ander decor te richten. Want de camera moet de spelers, zowel op straat als binnenshuis, in al hun doen en laten volgen. Daartoe is de camera gemonteerd op een rijdende kraan, die de cameraman op elke gewenste hoogte, laagte of richting kan stellen, zodat hij ook een opwindende achtervolging, trap op, trap af, op de filmband kan vastleggen.

Wie voor het eerst de reusachtige nuchtere hallen van een geluidsfilmstudio binnenkomt, die zal met verbazing, ja met bevreemding vaststellen, dat al deze ruimten geen plafonds hebben, dat het gehalveerde kamers en zalen zijn, waarover zich heel in de hoogte de smalle bruggen met schijnwerpers spannen. Slechts onder de zorgvuldig verdeelde stralen van deze Jupiterlampen wordt het bonte, schilderachtige beeld daar beneden tussen de decors voor de ogen der camera tot een spel, dat het werkelijke leven voortovert.

Maar de mooiste tonelen blijven dood en leeg, als de requisiteur er niet voor zorgt, dat bij de costuums en kapsels uit verschillende tijdperken ook de decoraties, sieraden en gebruiksvoorwerpen van die tijd aanwezig zijn.

Warenhuizen vol requisieten.

Worden er opnamen gemaakt, dan heeft men een staf van kappers, kleedsters en schoonheidsspecialisten nodig, om de „make-up" der artisten te verzorgen.

Plotseling wordt de blik van de voorbijgangers op een eigenaardig lijnenspel gevestigd, dat timmerlieden op een open plek voor een ander paleis met planken dicht over de pleister vastgetimmerd hebben. Het doet als een lage gang met banken aan in het hier ontstane labyrinth, en de ingewijden weten te vertellen, dat binnen enkele uren deze nuchtere, lage houten banken omgetoverd worden in groene taxusheggen, die een sprookjesachtige tuin in Barocstijl voorstellen.

De verschillende filmbedrijven beschikken over hele warenhuizen, waarin alles opgestapeld is, wat maar in een film gebruikt zou kunnen worden. Honderden telefoontoestellen van alle systemen, en uit alle landen, van het primitieve muurtoestel met de handslinger tot het moderne tafeltoestel, staan hier netjes in het gelid naast elkaar en wachten hun beurt af. Honderden paartjes zouden hier hun woninginrichting geheel compleet kunnen uitzoeken.

De knoop aan het vest.

Vele, grote restaurants kunnen jaloers zijn op de voorraad glas, porcelein en keukengerei, die hier voor het grijpen staat. Zelfs kinderspeelgoed behoort tot de onontbeerlijke requisieten van een film. En dan het opbergen van al die duizenden costuums met alle bijbehorende delen als: schoenen, degens, geweren, parapluie's, enz.

Dit alles is zó systematisch en zorgvuldig opgeborgen, dat er zelfs geen knoop aan een vest, geen puntje kant aan een japon ontbreekt. Dit moet ook wel, want het onverbiddelijke oog van de camera ontdekt zelfs de kleinste fout.

Maar decors, schijnwerpers en requisieten zijn alleen niet voldoende, om aan de eisen van een snel wisselend toneel der filmbehandeling te voldoen. Nu eens verlangt het draaiboek dat een scène zich aan de rand van een woestijn afspeelt, dan weer ziet de spelleider zich genoodzaakt, een liefdescène te moeten draaien tussen de Groenlandse ijsbergen, vandaag heeft men een stadsbeeld van New York nodig, misschien morgen een van Peking. Het zijn meestal maar korte scènes van enkele meters film.

Daarvoor een filmexpeditie naar Oost Azië of naar de Noordpool uit te rusten, zou natuurlijk te kostbaar zijn, ook hier weet de film zich te helpen. Slechts één cameraman wordt er uitgezonden, om op de plaats der handeling, zeden en gewoonten op te nemen. Onafhankelijk van het spel wordt op deze manier de achtergrond van het landschap van een film gedraaid. Deze „echte" achtergrond wordt nu bij de opnamen in de studio geprojecteerd op de rugzijde van het doek, waarvoor de spelers hun rollen spelen. De achtergrondfilm wordt voor de tweede maal door een camera op de filmstrook vastgelegd en vormt dan één geheel met de speelscène.

Zo werken kunst, techniek en een voorbeeldige organisatie samen om ieder decor zo echt en natuurgetrouw mogelijk te doen zijn.

NIEMAND KAN HIER DOOR! Bij de aankomst in Londen van de Amerikaanse filmster, Robert Taylor, hadden de populaire „bobbies", gelijk men boven ziet, veel moeite om de Londense meisjes in bedwang te houden, die een glimp van de favoriet wensten te zien.

HOE STENHOUSE HET GASMASKER UITVOND.

Hij construeerde de eerste respirator.

Het gasmasker — een kind van de oorlog!

Het zal binnenkort negentig jaar geleden zijn, dat de Engelse geleerde, de chemicus J. Stenhouse, het gasmasker in de wereld bracht. Deze uitvinder van het gasmasker, het nuttig apparaat, dat vooral in onze tijd zo'n belangrijke rol speelt, mag niet worden vergeten!

Toen de eerste gasaanvallen de grote oorlog inluidden, stonden de soldaten in panische schrik en volslagen hulpeloosheid tegenover het nieuwe, vreselijke wapen: het gifgas! Vochtige doeken, welke men om mond en neus bond, waren de eerste poging het vege lijf te beschermen tegen het verschrikkelijk wapen. Dan worden de gasmaskers ingevoerd, zware, spookachtige toestellen, die verschenen als het symbool van de verschrikkelijke moderne tijd en die, wegens hun eigenaardige vorm, de bijnaam kregen van „sigarenkistjes".

Niemand wist zich toen nog te herinneren, hoe een Brits geleerde en vorser, ongeveer 70 jaar tevoren, een masker had uitgevonden, van bijna dezelfde vorm. En al heeft het moderne gasmasker thans nog weinig van een „sigarenkistje", toch blijft de Brit, John Stenhouse, de uitvinder van het gasmasker, dat in principe hetzelfde is gebleven, als toen Stenhouse het construeerde.

Masker en filter.

Stenhouse heeft echter bij zijn beschrijving van het door hem ontworpen masker niet gedacht aan het feit, dat de mensheid zijn masker nog eens nodig zou hebben, om zich in tijden van oorlog te beschermen tegen gifgasaanvallen, die bedoeld zijn om dood en verderf te zaaien. Hij dacht er slechts aan het masker in de wereld te brengen, om de mensheid van dienst te kunnen zijn in de strijd tegen de bacteriën. Doch ook hierin was hij de voorloper van een grote idee: veel meer nog dan in de oorlog heeft het gasmasker zich in de laatste jaren ontwikkeld als een beschermingsapparaat tegen gassen, welke moeten worden bestreden in fabrieken, bij verwerking van allerlei soort gassen, welke de volksgezondheid kunnen bedreigen.

Het interessante van Stenhouse werk is misschien, dat ook hij reeds van het principe uitging, dat heden ten dage nog de gasmaskertechniek der gehele wereld beheerst: een maskerdeel, dat de mond en neus tegen de andere — giftige — buitenlucht afsluit en een filter, die in het masker wordt geplaatst. Ook de door Stenhouse uitgedachte soort van vulling van de filter voorziet in werkelijkheid in de methode, welke bij de moderne industrie- en gasmaskers wordt aangewend. Er schuilt dus geen onwaarheid in, wanneer men beweert, dat [illegible] Stenhouse de grondlegger was van het masker, zoals de moderne mens die nog prefereert!

„Over de desinfecterende eigenschappen van houtskool, naast 'n beschrijving van een kool-respirator, ter reiniging der lucht door filtratie", aldus luidde het opschrift van een in 1847 gepubliceerd artikel van de uitvinder van het gasmasker, Stenhouse. In dit artikel, thans helaas bijna geheel vergeten, leest men het volgende:

„De krachtige werking der houtskool, n.l. de grof gepulverde, in staat gassen en dampen te absorberen, is sinds lang bekend. Toch oefent de houtskool nog een andere, tot heden, volgens mijn mening, nog niet voldoende bestudeerde, werking uit op de zo gecompliceerde verdervingsproducten."

„Op de belangrijke werking, welke de houtskool als desinfecterend middel toekomt, werd mijn aandacht gevraagd door een mijner studievrienden, John Thurnhull, de bekende fabrikant van chemische producten te Glasgow. Mr. Thurnhull bracht voor ongeveer negen maanden het kadaver van twee dode honden mee in een houten kist. Deze kist legde hij in slechts enkele decimeters diepe kuil, in houtskoolpoeder gegraven, en overdekte de kist met dezelfde substantie. Ofschoon de kist geheel open was, was er, toen men de kist na zes maanden weer blootlegde, van de ontbindingsverschijnselen niets meer te bemerken. Men vond slechts een aantal beenderen. Mr. Turnhull zond mij een deel van de houtskool, welke vlak op het kadaver had gelegen. Aan deze houtskool was met het blote oog niets te bemerken, doch bij nader onderzoek bleek het absorbtievermogen verdwenen."

„Het doel der voorgaande mededelingen is hoofdzakelijk — zo gaat Stenhouse voort — een poging de goede eigenschappen van houtskool als absorbtiemiddel te leren kennen, welke volgens mij nog niet genoeg bekendheid genieten. Ik zou hier graag meer bekendheid willen geven aan een nieuwe en toch zo eenvoudige soort respirator (ademhalingsmiddel), die met gepulverde houtskool is gevuld, om alle miasmen en aanstekende delen te absorberen en te verdelgen, welke bij gele koorts, cholera en andere besmettelijke ziekten, welke in de atmosfeer kunnen hangen, te vernietigen.

„Ik liet zulk 'n respirator vervaardigen, volgens een door mij uitgedacht model. Het masker sluit om mond en neus. Een dekseltje, dat geopend en vast gesloten kan worden, dient om er verse houtskool door te laten, dat op haar beurt weer moet dienen als absorbtiemiddel tegen kwade atmosferen. De respirator wordt door een elastieke band welke rond het achterhoofd loopt, op zijn plaats gehouden."

Het masker, dat Stenhouse onder de naam „respirator" beschrijft, bezat reeds alle nuttige onderdelen, waarvan heden ten dage nog het gasmasker wordt voorzien. Het Stenhouse-masker wordt zelfs thans nog, absoluut ongewijzigd, gebruikt in vele fabrieken, waar met gevaarlijke stoffen wordt omgegaan.

Het typische is wel, dat ook Stenhouse experimenteerde met gifgassen, ofschoon de bedoeling van zijn uitvinding niet was: een bescherming tegen gifgassen te vervaardigen, omdat de mensheid van 90 jaren terug de vreselijke gifgassen, waarvan men zich in de moderne oorlog bedient, gelukkig nog niet kende. Toch hadden Stenhouses proeven met zwavelwaterstof, ammoniak enz. een volledig succes. En hierdoor bewees Stenhouses masker in de ware zin des woords een „gasmasker te zijn!